

**แนวทางการบริหารจัดการระบบบริหารงานงบประมาณ
ของโรงเรียนสบเมยวิทยาคม อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน
Administration Guidelines for Budget Management System of Sobmoei
Wittayakom School, Sobmoei District, Mae Hong Son Province**

เพ็ญพรรณ บางอร¹ จักรพันธุ์ วิชาอักษรวิทย์² หนูวัน ร่มแก้ว³

¹นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ สาขาวิชาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

²⁻³อาจารย์สาขาวิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและสร้างแนวทางการบริหารจัดการระบบบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสบเมยวิทยาคม อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม และการสนทนากลุ่มจากประชากร จำนวน 37 คนวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปบรรยายแบบพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการบริหารจัดการระบบบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสบเมยวิทยาคม อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งขอบข่ายงานที่มีค่าเฉลี่ยของปัญหามากที่สุด คือ งานแผน และควบคุมภายใน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.32 รองลงมาคืองานบัญชี มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัญหา อยู่ที่ 3.22 และงานการเงิน มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัญหาอยู่ที่ 3.09 ขอบข่ายงานที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัญหาอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ งานสารสนเทศกลุ่มบริหารงานงบประมาณ รองลงมาคืองานพัสดุและสินทรัพย์ ด้านงานแผนงานและควบคุมภายใน

2. แนวทางการบริหารจัดการระบบบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสบเมยวิทยาคม อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ ขั้นการวางแผน (P) เป็นขั้นของการวางแผนร่วมกันทั้งกลุ่มงานเป็นหน้าที่หลักของงานแผนงาน ในการจัดทำเอกสาร การติดตาม และตรวจสอบ ขั้นการดำเนินงาน(D) เป็นการขอใช้งบประมาณ ที่ต้องมีความความถูกต้อง แม่นยำ รวดเร็วตรงตามความต้องการของผู้ใช้งาน เป็นหน้าที่หลักของงานการเงินและงานบัญชี ขั้นการตรวจสอบการดำเนินงาน (C)เป็นการตรวจสอบเอกสารหลักฐานทั้งการเงิน บัญชี พสดุและสินทรัพย์ ทั้งจากผู้ตรวจสอบภายใน และภายนอก ขั้นปรับปรุงแก้ไข (A) เป็นการสรุปผลโครงการโดยระบุปัญหา วิธีการ ข้อเสนอและการบริหารความเสี่ยงต่างๆเพื่อนำข้อมูลมาจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการในปีงบประมาณต่อไป

คำสำคัญ : แนวทางการบริหารจัดการระบบบริหารงานงบประมาณ

ABSTRACT

The objectives of this research were to examine the conditions of and to construct a guideline for the budget management system of Sop Moei Withayakhom School, Sop Moei District, Mae Hong Son Province. The research utilized a mix method and the research instrument included a questionnaire and a focus group discussion from the population of 37. The quantitative data were analyzed for mean, percentage, and standard deviation. The content analysis was used to analyze the qualitative data and the findings were presented descriptively. The research results are summarized as follows.

1. The investigation of the conditions of the budget management system of the school revealed that there were the average is moderate. The most problems of work was the plan and internal control was the average of 3.32, followed by the average accounting work of

3.22 and the financial task was the average of 3.09. The mean of problems was low in the information system and the followed was the supplies and assets.

2. The guideline for managing the system was based on the four steps of the PDCA Cycle. The planning step (P) involved participatory planning and was the main responsibility of the Planning Division in preparing relevant documents, follow-up and examination. The operation step (D) involved correct, precise, speedy and needed budget requests and was the main responsibility of the Asset and Inventory as well as Treasury and Accounting Divisions. The examination step (C) involved examination of assets and inventory as well as accounting and financial evidence from internal and external auditors. The improvement step (A) was the conclusion of the projects by identifying problems and their solutions as well as recommendations and risk management in order to integrate the data into the operation plans in the following fiscal year.

Keywords: Administration Guidelines for Budget Management System

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ การบริหารบุคคล การบริหารทั่วไป และการบริหารงบประมาณ ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาบริหารจัดการไปตามหลักการของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวง ศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ในมาตรา 35 (4) กำหนดให้สถานศึกษามีสิทธิหน้าที่ หรืออำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบในการปกครอง ดูแล รักษา ใช้และจัดหาผลประโยชน์ จากทรัพย์สินของสถานศึกษาที่เป็นที่ราชพัสดุ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ บัญญัติเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรและการลงทุนเพื่อศึกษาไว้ในหมวด 8 ไว้ 3 ประเด็น คือ 1. การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา 2. การจัดสรรทรัพยากรเพื่อการศึกษา 3. การตรวจสอบ ติดตาม ประเมิน การใช้ทรัพยากร ทั้งนี้ กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดขอบข่ายและภารกิจการบริหารและจัดการสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ ในประเด็นที่ 3 การตรวจสอบ ติดตาม ประเมิน การใช้ทรัพยากร เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานของโรงเรียน โดยแบ่งการบริหารและการจัดการสถานศึกษาออกเป็น 4 กลุ่มงาน หลักๆ คือ กลุ่มบริหารงานวิชาการ กลุ่มบริหารงานงบประมาณ กลุ่มบริหารงานบุคคลกร และกลุ่มบริหารงานทั่วไป การบริหารงานงบประมาณ มุ่งเน้นความเป็นอิสระ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารงาน เน้นความโปร่งใส ตรวจสอบได้ การบริหารงาน จะต้องทำให้เกิดผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษามากที่สุดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 กำหนดขอบข่ายภารกิจออกเป็น 7 ส่วนหลักๆ คือ 1) การจัดทำและเสนอของงบประมาณ 2) การจัดสรรงบประมาณ 3) การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลและรายงานการใช้เงินและผลการดำเนินงาน 4) การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา 5) การบริหารงานการเงิน 6) การบริหารงานบัญชี และ 7) บริหารพัสดุ และสินทรัพย์ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2553 และพระราชบัญญัติ ระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2553 และ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ที่ได้ประกาศไว้ในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ.2553 กำหนดให้มีเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาโรงเรียนสบบเมย วิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 กำหนดขอบข่ายและภารกิจการบริหารและจัดการสถานศึกษา ตามโครงสร้างของกระทรวงศึกษาธิการ แบ่งการบริหารงานออกเป็น 5 กลุ่มงาน ดังนี้ (1) กลุ่มบริหารงานวิชาการ (2) กลุ่มบริหารงานกิจการนักเรียน (3) กลุ่มบริหารงานทั่วไป (4) กลุ่มบริหารงานบุคคล และ (5) กลุ่มบริหารงานงบประมาณ กลุ่มบริหารงานงบประมาณ เป็นภารกิจหนึ่งของการบริหารและการจัดการ

ของโรงเรียนสบเมยวิทยาคม กำหนดขอบข่ายภารกิจของกลุ่มงาน ออกเป็น 5 ขอบข่ายงาน ประกอบด้วย (1) งานการเงิน (2) งานบัญชี (3) งานพัสดุและสินทรัพย์ (4) งานแผนงานและความคุ้มค่าภายใน และ (5) งานสารสนเทศกลุ่มบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานงบประมาณ ต้องเป็นไปตามระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับ ของกระทรวงการคลัง แต่โรงเรียนยังขาดแคลนบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญ จึงมีข้อจำกัดในการดำเนินงานด้านการบริหารงบประมาณเป็นอย่างมาก ประกอบกับบุคลากร มีการโยกย้ายสับเปลี่ยนบ่อยครั้ง ทำให้การปฏิบัติงานไม่ต่อเนื่อง ส่งผลให้ขาดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ปัจจุบันมีการจัดสรรงบประมาณประเภทเงินอุดหนุนรายหัว ให้กับโรงเรียนเป็นจำนวนมาก และให้โรงเรียนดำเนินการวางแผน ในการจัดสรรงบประมาณ ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อโรงเรียน แต่บุคลากรที่ปฏิบัติงานยังขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง และไม่มีความเชี่ยวชาญโดยตรง ทำให้การใช้งบประมาณ ไม่เป็นไปตามระเบียบ และแผนการปฏิบัติงานประจำปี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการระบบบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสบเมยวิทยาคม อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน
2. เพื่อสร้างแนวทางการบริหารจัดการระบบบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสบเมยวิทยาคม อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอนโดยใช้วงจรคุณภาพ (PDCA)

ขอบเขตของการศึกษา

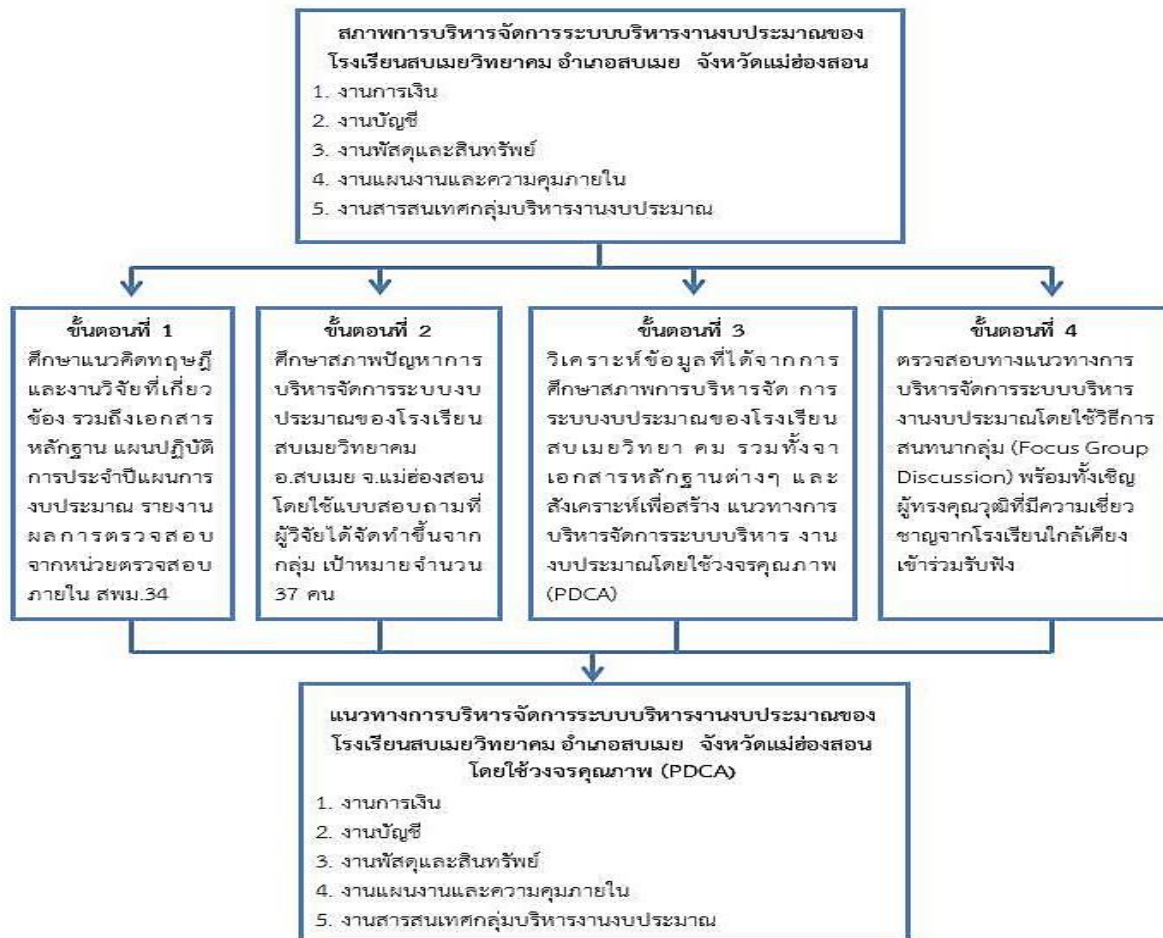
ประชากร ผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้านี้ ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 37 คน ประกอบไปด้วย ผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ สพม.34 จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการหน่วยตรวจสอบภายใน สพม.34 จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการโรงเรียนสบเมยวิทยาคม จำนวน 1 คนรองผู้อำนวยการโรงเรียนสบเมยวิทยาคมจำนวน 1 คน คณะครูและบุคลากรโรงเรียนสบเมยวิทยาคม จำนวน 33 คน

เนื้อหา การศึกษาค้นคว้านี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการระบบบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสบเมยวิทยาคม อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 5 ขอบข่าย ได้แก่ (1) งานการเงิน (2) งานบัญชี (3) งานพัสดุและสินทรัพย์ (4) งานแผนงานและความคุ้มค่าภายใน และ(5) งานสารสนเทศกลุ่มบริหารงานงบประมาณ เพื่อนำมาสร้างเป็นแนวทางในการบริหารจัดการระบบบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสบเมยวิทยาคม โดยใช้วงจรคุณภาพ (PDCA)

ตัวแปรที่ศึกษา

แนวทางการบริหารจัดการระบบบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสบเมยวิทยาคม อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยใช้วงจรคุณภาพ (PDCA)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร ได้แก่ ผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ สพม.34 ผู้อำนวยการหน่วยตรวจสอบภายใน สพม.34 ผู้อำนวยการโรงเรียนสเมยวิทยาคม รองผู้อำนวยการโรงเรียนสเมยวิทยาคม คณะครูและบุคลากรโรงเรียนสเมยวิทยาคม รวมทั้งหมดจำนวน 33 คน

เครื่องมือที่ใช้

1. แบบบันทึกข้อมูลในการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. แบบสอบถามการศึกษาสภาพการบริหารจัดการระบบงบประมาณ จากกลุ่มเป้าหมาย
3. แบบบันทึกข้อมูลการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ จำนวน 3 ท่าน ทำการตรวจความถูกต้องให้คำแนะนำ ปรับปรุงแก้ไข โดยการใช้ ค่า IOC (Item – Objective Congruence Index)

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้ความถี่ และร้อยละ นำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 2 สภาพการดำเนินงานการบริหารงบประมาณของโรงเรียนสบเมยวิทยาคม อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานบริหารงบประมาณของโรงเรียนสบเมยวิทยาคม อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ประกอบการบรรยาย

ขั้นตอนการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาจัดทำกรอบแนวคิด เพื่อเป็นแนวทางการบริหารจัดการระบบบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสบเมยวิทยาคม อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 ขอบข่าย ได้แก่ (1) งานการเงิน (2) งานบัญชี (3) งานพัสดุและสินทรัพย์ (4) งานแผนงานและความคุ้มค่าภายใน และ (5) งานสารสนเทศกลุ่มบริหารงานงบประมาณ
2. แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา โดยใช้วงจรคุณภาพ (PDCA)

3. เอกสาร หลักฐาน แผนปฏิบัติการประจำปี แผนการงบประมาณ รายงานผลการตรวจสอบจากหน่วยตรวจสอบภายใน สพม.34

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการในขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนของการศึกษาสภาพปัญหาการบริหารจัดการระบบงบประมาณของโรงเรียนสบเมยวิทยาคม อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้น จากกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 37 คน

ขั้นตอนที่ 3 วิธีการดำเนินการในขั้นตอนนี้เป็นการสร้างแนวทางการบริหารจัดการระบบบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสบเมยวิทยาคม อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพการบริหารจัดการระบบงบประมาณของโรงเรียนสบเมยวิทยาคม รวมทั้งจากเอกสารหลักฐานต่างๆ และสังเคราะห์เพื่อสร้างแนวทางการบริหารจัดการระบบบริหารงานงบประมาณ โดยใช้วงจรคุณภาพ (PDCA)

ขั้นตอนที่ 4 เป็นการตรวจสอบทางแนวทางการบริหารจัดการระบบบริหารงานงบประมาณ ที่ได้จากการขั้นตอนที่ 3 ว่าเป็นแนวทางที่ดีและมีเหมาะสมในการนำมาเป็นแนวทางสำหรับการบริหารจัดการระบบบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสบเมยวิทยาคม หรือไม่ โดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) พร้อมทั้งเชิญผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญจากโรงเรียนใกล้เคียงเข้าร่วมรับฟัง

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาสภาพการบริหารจัดการระบบบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสบเมยวิทยาคม อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่าการบริหารจัดการระบบบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสบเมยวิทยาคม จำนวน 5 ขอบข่ายงานตามโครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียนนั้นสภาพปัญหาส่วนใหญ่โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งขอบข่ายงานที่มีค่าเฉลี่ยของปัญหามากที่สุด คือ งานแผนและความคุ้มค่าภายใน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.32 รองลงมาคืองานบัญชี มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัญหา อยู่ที่ 3.22 และงานการเงิน มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัญหาอยู่ที่ 3.09 ขอบข่ายงานที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัญหาอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ งานสารสนเทศกลุ่มบริหารงานงบประมาณ รองลงมาคืองานพัสดุและสินทรัพย์ สำหรับแนวทางการบริหารจัดการระบบบริหารงานงบประมาณ พบว่าการบริหารจัดการระบบบริหารงานงบประมาณ โดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA มีความเหมาะสม เป็นไปตามระเบียบการบริหารงานตามระเบียบกระทรวงการคลัง พ.ศ. 2560 ทั้งนี้ยังเป็นแนวทางที่ระบุขั้นตอนการ

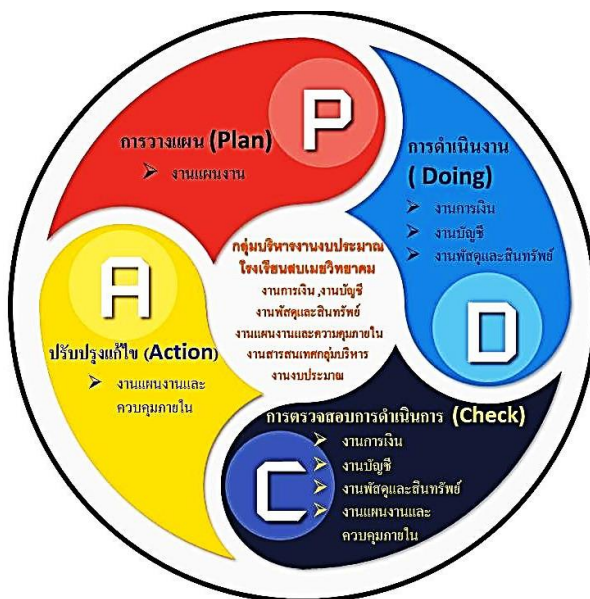
ดำเนินงานที่เป็นลำดับขั้นตอนค่อนข้างชัดเจน มีรายละเอียดครบถ้วน ง่ายต่อปฏิบัติงานของผู้รับผิดชอบ และครอบคลุมขอบข่ายงานตามโครงสร้างการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสเบยวิทยาคม แต่รูปแบบดังกล่าว ควรมีการจัดทำเป็นรูปเล่ม หรือ คู่มือให้กับผู้ปฏิบัติงาน หรือผู้รับผิดชอบโครงการ โดยแนบตัวอย่างแบบฟอร์มที่ต้องใช้ทุกอย่างเข้าไปด้วยเพื่อความชัดเจน เนื่องจากผู้ปฏิบัติงานหรือผู้รับผิดชอบโครงการ ไม่ใช่ผู้ปฏิบัติงานในกลุ่มบริหารงานงบประมาณอาจจะมองภาพไม่ออก หรือไม่เข้าใจในหลักการ รายละเอียด ของเอกสารบางอย่าง ทั้งนี้ควรมีประชุมชี้แจงเพื่ออธิบาย ขั้นตอน ตามแนวทางการบริหารจัดการระบบบริหารงาน งบประมาณของโรงเรียนสเบยวิทยาคม ก่อนเริ่มใช้แนวทางดังกล่าว เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้รับผิดชอบ โครงการมีความเข้าใจที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน นอกจากนี้ ผู้เข้าร่วมยังได้เสนอแนะให้มีการอัปเดตเอกสาร ต่างๆบนเว็บไซต์โรงเรียน โดยแนบระเบียบการใช้จ่ายที่ถูกต้องด้วย เพื่อความสะดวกในการใช้งาน และเป็น แนวทางให้กับโรงเรียนอื่นสนใจ

จากการดำเนินงานทั้งหมดเกี่ยวกับการสร้างแนวทางการบริหารจัดการระบบบริหารงานงบประมาณ ของโรงเรียนสเบยวิทยาคม ดังกล่าวเบื้องต้น สามารถสรุปสำหรับแนวทางการบริหารจัดการระบบบริหารงาน งบประมาณของโรงเรียนสเบยวิทยาคม โดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA ได้ดังต่อไปนี้

แนวทางการบริหารจัดการระบบบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสเบยวิทยาคม โดยใช้วงจร คุณภาพ PDCA แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นตอนการวางแผน (P : plan) เป็นขั้นตอนของการวางแผนร่วมกันทั้งกลุ่มงาน เป็นหน้าที่หลัก ของงานแผนงาน ในการจัดทำเอกสาร การติดตาม และตรวจสอบ
2. ขั้นตอนการดำเนินงาน (D : Doing) เป็นขั้นตอนของการขอใช้งบประมาณ ที่ต้องมีความถูกต้อง แม่นยำ รวดเร็ว ตรงตามความต้องการของผู้ใช้งาน เป็นหน้าที่หลักของงานการพัสดุและสินทรัพย์ งานการเงิน และงานบัญชี
3. ขั้นตอนการตรวจสอบการดำเนินงาน (C : Check) เป็นขั้นตอนการตรวจสอบเอกสารหลักฐานทั้ง การเงิน บัญชี พัสดุและสินทรัพย์ ทั้งจากผู้ตรวจสอบภายในและภายนอก จึงเกี่ยวข้องกับทุกๆขอบข่ายในกลุ่ม บริหารงานงบประมาณ
4. ขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข (A : Action) เป็นขั้นตอนการสรุปผลโครงการ โดยระบุปัญหา วิธีการ ข้อเสนอและการบริหารความเสี่ยงต่างๆ เพื่อนำข้อมูลมาจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการในปีงบประมาณถัดไป ซึ่งเป็น หน้าที่หลักของงานควบคุมภายใน

จากแนวทางทั้งหมด สามารถสรุปเป็นโมเดลระบบบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสเบยวิทยาคม อำเภอสเบย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ดังต่อไปนี้

โมเดลระบบบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสพเมยวิเทศาคม อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน

อภิปรายผล

สภาพการบริหารจัดการระบบบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสพเมยวิเทศาคม จำนวน 5 ขอบข่ายงานตามโครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียนนั้น พบว่าสภาพปัญหาส่วนใหญ่โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งขอบข่ายงานที่มีค่าเฉลี่ยของปัญหามากที่สุด คือ งานแผนและควบคุมภายใน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.32 รองลงมาคือ งานการเงินบัญชี มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัญหา อยู่ที่ 3.22 และงานการเงิน มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัญหาอยู่ที่ 3.09 ขอบข่ายงานที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัญหาอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ งานสารสนเทศกลุ่มบริหารงานงบประมาณ รองลงมาคืองานพัสดุและสินทรัพย์ ซึ่งขัดแย้งกับ ดำรง โตโย (2549) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตาก เขต 2 พบว่า สภาพการดำเนินงานการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตาก เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และขัดแย้งกับ เดช ดอนจันทร์โคตร (2550) ได้ศึกษาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 2 พบว่า สภาพการบริหารงบประมาณ ที่มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การบริหารการเงิน การบริหารงานบัญชี เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่าทุกด้านมีสภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก โดยที่ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการบริหารบัญชี รองลงมาคือด้านการบริหารการเงิน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้ายคือ ด้านการจัดทำและเสนอของงบประมาณ ซึ่งสาเหตุที่ทำให้ผลการศึกษาคัดแย้งกับงานวิจัยดังกล่าว ก็เพราะโรงเรียนสพเมยวิเทศาคม ได้รับการติดตาม ตรวจสอบ จากหน่วยตรวจสอบภายในของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34 ที่ดำเนินการอย่างเคร่งครัด และติดตามผลการดำเนินงานในทุกๆไตรมาส ทำให้การดำเนินงานต้องเป็นไปอย่างถูกต้อง ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน ถูกระเบียบ และมีความโปร่งใส ประกอบกับครูผู้ปฏิบัติงานเจ้าหน้าที่การเงิน บัญชี พักและสินทรัพย์ ปฏิบัติงานในตำแหน่งดังกล่าว มาไม่ต่ำกว่า 7 ปี จึงทำให้มีประสบการณ์ในการทำงานค่อนข้างมาก ส่งผลให้ระดับปัญหาของกลุ่มบริหารงานส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

แนวทางการบริหารจัดการระบบบริหารงานงบประมาณ ได้มาจากการนำผลศึกษาสภาพการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสพเมยวิเทศาคม มาสังเคราะห์ร่วมกับแนวคิดทฤษฎีการบริหารต่างๆที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสร้างเป็นแนวทางการบริหารจัดการระบบบริหารงานของโรงเรียนสพเมยวิเทศาคม

โดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA ตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) พบว่า ผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นไปในทิศทางเดียวกัน ว่าแนวทางการบริหารจัดการระบบบริหารงานงบประมาณดังกล่าวมีความเหมาะสม เป็นไปตามระเบียบการบริหารงานกระทรวงการคลัง พ.ศ. 2560 ทั้งนี้ยังเป็นแนวทางที่ระบุขั้นตอนการดำเนินงานที่เป็นลำดับขั้นตอนค่อนข้างชัดเจน มีรายละเอียดครบถ้วน ง่ายต่อปฏิบัติงานของผู้รับผิดชอบ และครอบคลุมขอบข่ายงานตามโครงสร้างการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสพเมยวิทยาคม แต่รูปแบบดังกล่าว ควรมีการจัดทำเป็นรูปเล่ม หรือ คู่มือให้กับผู้ปฏิบัติงาน หรือผู้รับผิดชอบโครงการ โดยแนบตัวอย่างแบบฟอร์มที่ต้องใช้ทุกอย่างเข้าไปด้วยเพื่อความชัดเจน เนื่องจากผู้ปฏิบัติงานหรือผู้รับผิดชอบโครงการ ไม่ใช่ว่าผู้ปฏิบัติงานในกลุ่มบริหารงานงบประมาณอาจจะมองภาพไม่ออก หรือไม่เข้าใจในหลักการ รายละเอียด ของเอกสารบางอย่าง ทั้งนี้ควรมีประชุมชี้แจงเพื่ออธิบาย ขั้นตอน ตามแนวทางการบริหารจัดการระบบบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสพเมยวิทยาคม ก่อนเริ่มใช้แนวทางดังกล่าว เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้รับผิดชอบโครงการมีความเข้าใจที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน นอกจากนี้ ผู้เข้าร่วมยังได้เสนอแนะให้มีการอัปเดตเอกสารต่างๆบนเว็บไซต์โรงเรียน โดยแนบระเบียบการใช้จ่ายที่ถูกต้องด้วย เพื่อความสะดวกในการใช้งาน และเป็นแนวทางให้กับโรงเรียนอื่นสนใจ ซึ่งสอดคล้องกับ ทิพรัตน์ จันทรา (2552) ที่ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงบประมาณโดยใช้วัฏจักรคุณภาพของเดมมิ่ง (PDCA) ในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ที่พบว่าการบริหารงบประมาณโดยใช้วัฏจักรคุณภาพของเดมมิ่ง (PDCA) ในโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 อยู่ในระดับ มาก เนื่องจากวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง (PDCA) ทำให้สถานศึกษามีระบบการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ มีระบบบริหารจัดการที่ทันสมัย อิสระคล่องตัว และมีความสามารถที่จะรับผิดชอบระบบการบริหารงบประมาณ ได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้ยังมีคู่มือการบริหารงานที่ทำให้ผู้อำนวยการ และผู้ปฏิบัติงานตามโครงการ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในกลุ่มบริหารงานงบประมาณ เข้าใจถึงภารกิจของตนเองตั้งแต่การจัดทำและเสนอขอใช้งบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การติดตาม การตรวจสอบ การประเมินผลและการรายงานผลการใช้เงิน และผลการดำเนินงาน ต่างอย่างถูกต้อง

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ควรนำแนวทางการบริหารจัดการระบบบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสพเมยวิทยาคม
อำเภอ

สพเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยใช้วงจรคุณภาพ PDAC นี้ที่ได้ในครั้งนี้ ไปทดลองใช้ และปรับปรุงแก้ไขในข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการทำงาน ก่อนจัดทำเป็นรูปเล่มคู่มือการปฏิบัติงาน

2. ควรนำผลการวิจัยที่ได้ ไปช่วยในการวางแผนการดำเนินงานในปีงบประมาณถัดไป
3. ควรมีการกำหนดสัดส่วนการใช้จ่ายเงินและระยะเวลาในการปฏิบัติงานให้ชัดเจนว่าจะ

ดำเนินการจัดกิจกรรมในช่วงเวลาใด และนำมาจัดทำเป็นแผนการใช้จ่ายเงินเพื่อให้สอดคล้องกับการใช้จ่ายเงินให้เป็นไปตามปีงบประมาณ

4. ควรมีการควบคุมการใช้จ่ายเงินให้เป็นไปตามรายละเอียดที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการ

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้เป็นอย่างดี ก็เพราะได้รับความเมตตาจากรองศาสตราจารย์ ดร.เขียน วันนียัตระกุล ที่เมตตาให้เกียรติมาเป็นประธานในการสอบ อาจารย์ ดร. จักรพันธุ์ วิชาอัครวิทย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หนูม้วน ร่มแก้ว ที่ให้คำแนะนำและช่วยเหลือปรับปรุงแก้ไขเป็นอย่างดี ตลอดจนคณาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษาทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาท ความรู้และวิชาการต่างๆรวมถึงให้ข้อเสนอแนะ

แนวทาง ในการเรียนและการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนเสร็จเรียบร้อย ในนามผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ ขอขอบพระคุณ นายสิทธิชัย ทองจันดี หัวหน้ากลุ่มบริหารงบประมาณและแผนงาน โรงเรียนแม่สะเรียง “บริพัตรศึกษา” นายณกมล รุ่งประนอมกร หัวหน้ากลุ่มบริหารงบประมาณ โรงเรียนแม่ลาน้อย ดรุณสิกข์ และ นางพัชระ บุญวรรณ หัวหน้ากลุ่มบริหารงบประมาณ โรงเรียนเฉลิมรัชวิทยาคมที่ให้ความกรุณา เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ ขอขอบพระคุณ นางสาวเพ็ญพรรณ จันทรรณา ผู้อำนวยการตรวจสอบ ภายใน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 นางฉวีวรรณ ตุนาโป่ง ผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงาน การเงินและสินทรัพย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 นายภาวิชิต บุชมงคล ผู้อำนวยการ โรงเรียนสบเมยวิทยาคม ครูและบุคลากรโรงเรียนสบเมยวิทยาคมทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการตอบ แบบสอบถามและเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาและจัดทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้เป็นอย่างดี ท้ายที่สุดนี้ขอกราบ ขอบพระคุณบิดา มารดา และบุคคลในครอบครัวทุกคน ที่คอยให้กำลังใจ คอยช่วยเหลือ สนับสนุนและส่งเสริม ด้วยดีตลอดมา

เอกสารอ้างอิง

- กรมบัญชีกลาง. (2546). *หลักการและนโยบายบัญชีสำหรับหน่วยงานภาครัฐ*. กรุงเทพฯ: สำนักงบประมาณ , 2546
- กรมบัญชีกลางกระทรวงการคลัง สำนักบัญชีและตรวจสอบภายใน กลุ่มพัฒนาระบบตรวจสอบภายใน. (2559). *แนวปฏิบัติระบบการควบคุมภายในภาครัฐราชการ*, (ออนไลน์) 2559 (อ้างเมื่อ 10 สิงหาคม 2559) จาก <http://www.cgd.go.th/cs/Satellite?blobcol=urldata&blobkey=id&blobtable=MungoBlobs&blobwhere=1438163098306&ssbinary=true>.
- ดำรง ไตโย. (2549). *แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน* สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2. ดาก. ปริญญาโทครุศาสตรมหาบัณฑิตบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร..
- เดช ดอนจันทร์โคตร. (2550). *การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา เลย เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ทิพรรัตน์ จันทรา. (2552). *การบริหารงบประมาณโดยใช้วัฏจักรคุณภาพของเดิมมีงในโรงเรียนขนาดเล็ก* สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วณรัตน์ แยมพรหม. (2549). *การปฏิบัติงานการเงินและสินทรัพย์ในโรงเรียนขนาดเล็ก* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาเชียงใหม่ เขต 5. เชียงใหม่ : การค้นคว้าแบบอิสระ ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไข เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไข เพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

